

ÇOCUK EDEBİYATI, TÜRKİYE'DEKİ GELİŞİMİ VE ÇEVİRİSİ ÜZERİNE

Söyleşiye katılanlar: Meral ALPAY, Tarık Dursun K., Fatih ERDOĞAN

Metis Çeviri adına söyleşiyi düzenleyenler: Müge Gürsoy, Turgay Kurultay

Bu söyleşiye katılan konuklarımızdan İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü'nde öğretim üyesi olan Meral Alpay'ın, çocuk edebiyatı üzerine çeşitli araştırmaları ve yayınları var. Tarık Dursun K. yetişkinlere yönelik yapıtlarının yanı sıra, Ezop masal çevirileri, Anadolu masal geleneğine bağlı masal yazarlığı ve yayıncılığıyla da etkin bir yazarımız. Lisans eğitimi makina mühendisliği olan Fatih Erdoğan ise, çocuk edebiyatı üzerine yüksek lisans yapmış bir çocuk edebiyatı yayıncısı ve yazarı.

METİS ÇEVİRİ: *Ülkemizde çocuk edebiyatı nasıl bir gelişim çizgisi izledi ve hangi noktaya geldi?*

TARIK DURSUN K.: Çocuk edebiyatını Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası diye ikiye ayırabiliriz. Cumhuriyet öncesinde çocuk edebiyatını bir ilgi odağı olarak göremiyoruz. Yayıncılık da Cumhuriyet öncesinde daha az gelişmiş. Cumhuriyet sonrasında çocuk edebiyatına umulanın üstünde bir ilgi oluyor birdenbire, bu da zannediyorum Mustafa Kemal'in istediği doğrultuda, ya da partinin ideolojisi doğrultusunda yapılıyor. Öyle ki bu arada Türk edebiyatının bazı ünlü yazar ve şairleri çocuk edebiyatına yöneliyorlar. Bunların arasında Faruk Nafiz Çamlıca'nın akrabası olan Orhan Seyfi Orhun, Halide Edip ve başkaları da var. Galiba bir tek Yahya Kemal yok. Çocuk yayıncılığı da yine bu tek partinin yönlendirmesi sonucunda, Babıali'deki birtakım irili ufaklı yayınevleri tarafından başlatılıyor ve sürdürülüyor, ama bugünlere kadar getirilen tam bir süreklilik söz konusu değil.

MERAL ALPAY: Siz Cumhuriyet sonrasına devam etmeden, ben buraya bir saplama yapmak istiyorum, Cumhuriyet öncesini biraz daha vurgulamak gerektiği kanısındayım. Sözlü Türk edebiyatına baktığımızda çok gerilere gidiyorsunuz, ama çocuk için yazılmış Türk edebiyatına baktığımızda Tanzimat sonrasını görüyorsunuz. Bu dönemde, değişmeye başlayan siyasal yapıya bağlı olarak, eğitimin felsefesinde ve amacında da değişimler başlıyor. Türklüğe, Türkçe'ye, halka dönme söz konusu, o arada çocuklar için ders kitapları hazırlanıyor, tabiat, coğrafya gibi, din dışı; sonra gazete ekleri, çocuk dergileri çıkıyor. Bir de 1910 yıllarında İlköğretmen Okulları'nın kurulmasıyla, o dönemin yazarları, şairleri özel olarak çocuklar için şiirler yazıyorlar, çünkü bakıyorlar ki öğretmenlerin çocuklara öğretecekleri şiir yok Türkçe'de. Mehmet Emin Yurdakul, Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, hep çocuklar için şiirler yazıyorlar. Tevfik Fikret'in *Papatyalar*'ını biz çocukken *Alfabe*'de okuduk. Yani anadilin geliştirilmesi doğrultusunda bilinçli başlangıç Cumhuriyet'ten az önceye rastlıyor. 1910'lar ilk filizleri içeriyor benim kanaatime göre.

T.D.K.- Cumhuriyet sonrası dönemde, yine benim gözlemlediğim kadarıyla, devreye okul öğretmenleri ve müfettişleri giriyor. Tahsin Demiray, Mehmet Faruk Gürtunca